

Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18034>

Özet

Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği (PSP), özellikle şizofreni gibi ciddi ruhsal bozuklukları olan bireylerin günlük yaşamdaki işlevsellik düzeylerini değerlendirmek amacıyla kullanılan geçerli ve güvenilir bir ölçektir. Bu ölçeğin Türkçe sürümünün uyarlama çalışması, 2009 yılında Ömer Aydemir ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışma, ölçeğin dört alt boyutta bireysel ve sosyal performans ölçtüğünü, yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu ve diğer yerli ölçeklerle güçlü korelasyonlar gösterdiğini doğrulamıştır. PSP, klinik araştırmalarda ve tedavi etkinliğinin izlenmesinde önemli bir araç olarak hizmet vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Bireysel Performans, Sosyal Performans, şizofreni, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlama, GD, Korelasyon, Yaşam Kalitesi.

Yazarlar

Ömer Aydemir, Arman Üçok, Ali Emre Danacı, Fatma Saröz, Tuba Canpolat, Gülen Karadayı, Burçin Emiroğlu.

Amaç

Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği'nin temel amacı, özellikle kronik ruhsal bozuklukları olan bireylerde, semptom düzeyinden bağımsız olarak, günlük yaşamdaki işlevsellik ve sosyal entegrasyon düzeyini objektif olarak değerlendirmektir. Bu ölçek, geleneksel semptom değerlendirmelerinin ötesine geçerek, hastaların gerçek dünyadaki fonksiyonel kapasitelerini ölçmeye odaklanır.

PSP, klinisyenlere tedavi planlarını kişiselleştirmede ve farmakolojik veya psikososyal müdahalelerin hastanın işlevselliği üzerindeki etkilerini izlemede yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, şizofreni tedavisinde temel bir sonuç ölçütü olarak kabul edilmektedir.

Yapı

PSP Ölçeği, bireyin genel işlevselliğini kapsayan dört ana alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar, kişinin sosyal ilişkilerini sürdürme yeteneğinden kişisel hijyenine, çalışma veya eğitim performansından potansiyel olarak yatkın davranışlarına kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Sosyal Olarak Faydalı ve Kişisel İhtiyaçlar

Kişisel Bakım ve Hijyen
Eğitim ve Mesleki Performans
Huzursuzluk ve Saldırgan Davranışlar

Bu alt boyutlar, bireyin toplam performansını yansıtan 100 puanlık bir yelpazede değerlendirilir. Yüksek puanlar daha iyi işlevsellik düzeyini işaret eder.

Geçerlik

Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği'nin Türkçe sürümünün geçerlik çalışması, diğer yerleşik ve kabul görmüş psikiyatrik ölçeklerle karşılaştırılarak eş zamanlı geçerliliği kanıtlanmıştır. Elde edilen korelasyon katsayıları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıya bağlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Ölçeğin gösterdiği korelasyonlar şu şekildedir:

Klinik Global İzlenim (KGİ): PSP ile çok iyi düzeyde negatif korelasyon ($r=-0.854$, $p<0.0001$) bulunmuştur. Bu güçlü negatif ilişki, PSP'nin işlevselliği (yüksek puan = iyi işlev) ve KGİ'nin şiddeti (yüksek puan = kötü durum) ölçtüğünü doğrular.

İşlevsellik ve Genel Değerlendirme (İGD): İyi düzeyde pozitif korelasyon ($r=0.748$, $p<0.0001$) tespit edilmiştir.

Yaşam Kalitesi ve Haz Ölçeği (Q-LES-Q): İyi düzeyde pozitif korelasyon ($r=0.734$, $p<0.0001$) göstermiştir.

Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği (PANSS): Şizofreni hastaları için uygulanan PANSS ile iyi düzeyde negatif korelasyon ($r=-0.664$, $p<0.0001$) mevcuttur. Tüm korelasyon katsayıları istatistiksel olarak anlamlıdır.

Güvenirlilik

PSP Ölçeği'nin Türkçe sürümünün güvenirlik analizleri, ölçeğin tutarlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir. Çıktı tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıya ölçme derecesini ifade eden en yaygın güvenirlik ölçütlerinden biridir.

Yapılan analizler sonucunda, **Cronbach alfa** iç tutarlılık katsayısı 0.8327 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, psikometrik standartlara göre yüksek kabul edilmekte ve ölçeğin maddelerinin birbirleriyle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği, yapısal olarak orijinal ölçekle tutarlı olan dört ana alt boyuttan oluşmaktadır. Uyarlama çalışması, bu dört faktörlü yapının Türkçe konusunu

popülasyonda da geçerli olduğunu desteklemiştir.

Bu faktör yapısı, ölçeğin klinik değerlendirme açısından önemli bir ayrım sunması saclar ve klinisyenlerin hastanın işlevselliğindeki zayıf veya güçlü yönleri spesifik olarak belirlemesine olanak tanır. Her bir alt boyutun bağımsız olarak değerlendirilebilmesi, tedavi müdahalelerinin hedeflenmesinde kritik bir rol oynar.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Klinisyen tarafından uygulanan, gözleme dayalı derecelendirme ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe (Orijinali İngilizce)

Popülasyon Grubu: Klinik popülasyon (Özellikle şizofreni ve diğer ciddi ruhsal bozuklukları olan hastalar)

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: şizofreni, şizoaffektif bozukluklar ve diğer psikotik bozuklukları olan hastaların işlevselliğini ölçmek için idealdir. Ölçek, birincil olarak ruh sağlığı hizmeti alan bireylerin fonksiyonel kapasitesini değerlendirir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 6'lı Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır (1=yok - 6=çok şiddetli). Bu derecelendirme, ilgili işlevsellik alanındaki bozukluğun şiddetini ölçer.

Anahtar Kelimeler

Fonksiyonel Kapasite, Ruh Sağlığı, **Klinik Değerlendirme**, KG (Klinik Global İzlenim), PANSS (Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği), Q-LES-Q.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Sağlanmamıştır.

Bağımlı E-posta Adresleri: soaydemir@gmail.com (Sorumlu Yazar Ömer Aydemir)

Yazma Adresi: Makalede belirtilen üniversite veya kurum adresi.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2009

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı veya telif hakları için orijinal geliştirciler ve uyarlayan yazarlar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Sorumlu yazarın iletişim adresi: soaydemir@gmail.com

Kaynaklar

Aydemir, O., Uçok, A., Danacı, A. E., Sariöz, F., Canpolat, T., Karadayi, G., & Emiroğlu, B. (2009). Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği'nin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Value in Health*, 12(3), 93-100.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: bireysel-ve-sosyal-performans-olcegi-toad.pdf

Bireysel ve Sosyal Performans Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Kaynak içerikte ölçek maddelerine dair spesifik metin sağlanmamıştır. Ancak ölçek, dört temel işlevsellik alanı üzerinden değerlendirme yapmaktadır:

Sosyal olarak faydalı ve kişisel ilişkiler

Kişisel bakım

Eğitim ve mesleki aktiviteler

Huzursuzluk ve saldırgan davranışlar